

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 9 Ιουνίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Η περιβαλλοντική υποβάθμιση του Θερμαϊκού Κόλπου και η ανάγκη άμεσης ενεργοποίησης ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης»

Η επανεμφάνιση και η αυξανόμενη συχνότητα των φαινομένων ερυθράς ή καφέ παλίρροιας στον Θερμαϊκό Κόλπο επαναφέρουν στο προσκήνιο ένα χρόνιο περιβαλλοντικό πρόβλημα, το οποίο επηρεάζει τη λειτουργία ενός ιδιαίτερα σημαντικού θαλάσσιου οικοσυστήματος και προκαλεί εύλογη ανησυχία στους πολίτες και τους τοπικούς φορείς. Το γεγονός ότι το φαινόμενο εμφανίζεται με μεγαλύτερη ένταση τα τελευταία χρόνια καθιστά επιτακτική την ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση, επιστημονική τεκμηρίωση και ολοκληρωμένο σχεδιασμό αντιμετώπισής του.

Σύμφωνα με επιστήμονες που παρακολουθούν το φαινόμενο, η εμφάνιση της ερυθράς παλίρροιας στον Θερμαϊκό δεν αποτελεί νέο φαινόμενο, καθώς καταγράφεται ήδη από τη δεκαετία του 1980. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αυξανόμενη συχνότητα και ένταση εμφάνισής του, γεγονός που συνδέεται τόσο με την αύξηση της θερμοκρασίας των υδάτων λόγω της κλιματικής κρίσης όσο και με τη διαχρονική επιβάρυνση του κόλπου από θρεπτικά φορτία που μεταφέρονται μέσω των ποταμών της περιοχής.

Όπως επισημαίνουν οι επιστήμονες, οι απορροές από γεωργικές δραστηριότητες, λιπάσματα και άλλες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις εμπλουτίζουν τα νερά με θρεπτικά στοιχεία που ευνοούν την ανάπτυξη φυτοπλαγκτού. Η υπερβολική συγκέντρωσή του διαταράσσει την ισορροπία του οικοσυστήματος, ενώ η αποσύνθεσή του στα βαθύτερα στρώματα της θάλασσας προκαλεί μείωση του διαθέσιμου οξυγόνου και παραγωγή υδρόθειου, το οποίο ευθύνεται για τη χαρακτηριστική έντονη δυσοσμία.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις δημόσιες τοποθετήσεις της διοίκησης του Δήμου Θεσσαλονίκης, οι μετρήσεις που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς καταγράφουν ποιότητα υδάτων που κινείται από τη μέτρια προς την κακή κατάσταση, ενώ επισημαίνεται ότι η συχνότητα εμφάνισης του φαινομένου αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο. Την ίδια στιγμή, η τοπική αυτοδιοίκηση υπογραμμίζει ότι δεν διαθέτει τις απαιτούμενες αρμοδιότητες για την ουσιαστική αντιμετώπιση του προβλήματος, επιρρίπτοντας την κύρια ευθύνη στην κεντρική διοίκηση και στους αρμόδιους εποπτευόμενους φορείς, μεταξύ των οποίων και ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), ο οποίος έχει κρίσιμο ρόλο στην προστασία και διαχείριση των προστατευόμενων οικοσυστημάτων της χώρας.

Παρά το γεγονός ότι ο Θερμαϊκός Κόλπος αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους φυσικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς πόρους της Κεντρικής Μακεδονίας, με άμεση επίδραση στον τουρισμό, την αλιεία, τη δημόσια υγεία, την τοπική οικονομία και την ποιότητα ζωής εκατοντάδων χιλιάδων πολιτών, εξακολουθεί να απουσιάζει ένας ενιαίος σχεδιασμός πρόληψης, παρακολούθησης και διαχείρισης των σύνθετων περιβαλλοντικών πιέσεων που δέχεται.

Η εικόνα ενός Θερμαϊκού που επανέρχεται κάθε καλοκαίρι στο επίκεντρο της δημόσιας συζήτησης λόγω φαινομένων περιβαλλοντικής υποβάθμισης δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως μια νέα κανονικότητα για τη Θεσσαλονίκη. Η προστασία και η αποκατάσταση του κόλπου δεν αποτελεί μόνο περιβαλλοντική υποχρέωση της Πολιτείας, αλλά και αναγκαία προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την οικονομική δραστηριότητα, την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος της πόλης και την ποιότητα ζωής των πολιτών της ευρύτερης περιοχής.

Η διεθνής εμπειρία αποδεικνύει ότι η αποτελεσματική προστασία ευαίσθητων παράκτιων οικοσυστημάτων προϋποθέτει μακροχρόνιο σχεδιασμό, διαρκή επιστημονική παρακολούθηση και συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Ολλανδίας, όπου σε παράκτια οικοσυστήματα που επηρεάζονται από μεγάλες λεκάνες απορροής ποταμών και σημαντικές γεωργικές δραστηριότητες εφαρμόζονται επί δεκαετίες ολοκληρωμένα προγράμματα παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων, περιορισμού των θρεπτικών φορτίων και αποκατάστασης των οικολογικών ισορροπιών. Η εμπειρία αυτή καταδεικνύει ότι η αντιμετώπιση σύνθετων περιβαλλοντικών φαινομένων απαιτεί σταθερή πολιτική βούληση, θεσμική συνέχεια και επαρκείς χρηματοδοτικούς πόρους.

Επειδή η επαναλαμβανόμενη και ολοένα συχνότερη εμφάνιση του φαινομένου της ερυθράς ή καφέ παλίρροιας στον Θερμαϊκό Κόλπο συνιστά σαφή ένδειξη περιβαλλοντικής πίεσης και διατάραξης της οικολογικής ισορροπίας ενός ιδιαίτερα ευαίσθητου θαλάσσιου οικοσυστήματος.

Επειδή σύμφωνα με τις επιστημονικές εκτιμήσεις, η κλιματική κρίση, η αύξηση της θερμοκρασίας των υδάτων και η επιβάρυνση του κόλπου από θρεπτικά φορτία που προέρχονται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμβάλλουν στην εντονότερη και συχνότερη εκδήλωση του φαινομένου.

Επειδή η εικόνα του Θερμαϊκού Κόλπου με εκτεταμένες συγκεντρώσεις φυτοπλαγκτού, έντονη δυσοσμία και υποβαθμισμένη αισθητική επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων, την ελκυστικότητα της Θεσσαλονίκης ως τουριστικού προορισμού, την τοπική οικονομία και τη διεθνή εικόνα της πόλης.

Επειδή παρά τη διαχρονική παρουσία του προβλήματος και τις επανειλημμένες επισημάνσεις της επιστημονικής κοινότητας και της τοπικής αυτοδιοίκησης, εξακολουθεί να απουσιάζει ένας ολοκληρωμένος, αποτελεσματικός και επαρκώς χρηματοδοτούμενος μηχανισμός πρόληψης, παρακολούθησης και διαχείρισης του Θερμαϊκού Κόλπου,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Ποια είναι τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων για την ποιότητα των υδάτων του Θερμαϊκού Κόλπου κατά την τελευταία πενταετία και ποιες τάσεις καταγράφονται ως προς την οικολογική του κατάσταση;
2. Ποιες μελέτες ή επιστημονικές αξιολογήσεις διαθέτει το Υπουργείο σχετικά με τη συσχέτιση της αύξησης της θερμοκρασίας των υδάτων και της κλιματικής κρίσης με τη συχνότερη εμφάνιση φαινομένων ερυθράς ή καφέ παλίρροιας στον Θερμαϊκό;
3. Ποια μέτρα έχουν ληφθεί για τον περιορισμό των θρεπτικών φορτίων και των ρυπαντικών απορροών που καταλήγουν στον Θερμαϊκό μέσω των ποταμών της περιοχής και ποια είναι τα μέχρι σήμερα αποτελέσματά τους;
4. Ποιος είναι ο συνολικός σχεδιασμός του Υπουργείου για τη συστηματική παρακολούθηση, πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων ευτροφισμού και μαζικών ανθίσεων φυτοπλαγκτού στον Θερμαϊκό Κόλπο;
5. Ποια είναι η αξιολόγηση του Υπουργείου για την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων παρεμβάσεων που υλοποιούνται μέσω του ΟΦΥΠΕΚΑ και ποιοι οικονομικοί πόροι διατίθενται ετησίως για την προστασία και αποκατάσταση του θαλάσσιου οικοσυστήματος του Θερμαϊκού;
6. Προτίθεται το Υπουργείο να προχωρήσει στη θεσμοθέτηση ενός ενιαίου φορέα ή μόνιμου μηχανισμού διοίκησης και διαχείρισης του Θερμαϊκού Κόλπου, με τη συμμετοχή της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, των παράκτιων δήμων, των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και των αρμόδιων κρατικών φορέων, κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ευρωπαϊκών σχημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης παράκτιων οικοσυστημάτων, με σαφείς αρμοδιότητες, επαρκή χρηματοδότηση και συγκεκριμένους στόχους περιβαλλοντικής προστασίας και αποκατάστασης;
7. Προτίθεται να εξασφαλίσει ειδική χρηματοδότηση για την υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης, έρευνας, πρόληψης και αποκατάστασης του Θερμαϊκού Κόλπου, με συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιάγραμμα και δείκτες αξιολόγησης;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Παππάς Πέτρος